

KONDOROSI ÉRTÉK

Javaslat
a „Bokoló Zsálya Kondoros védett növénye”
települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette:
Ribárszki Anna

aláírás

Kondoros, 2022. február 15.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Ribárszki Anna

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Ribárszki Anna**

Levelezési cím: **5553, Kondoros Iskola utca 2/6**

Telefonszám: **06709312765**

E-mail cím: **dfkki.penzugy@gmail.com**

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

„Bokoló Zsálya Kondoros védett növénye”

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

a szakterületi besorolás indokolása:

Védett, vadon élő növény, Kondoros természeti kincse

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

igen
amely nemzetiség:²

nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Kondoros külterület, a 44-es számú főút mellett, Szarvas irányában.
Természetvédelmi Terület

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

☐ települési	☐ tájegységi	☐ ágazati

amely értéktár neve: **Kondoros települési**

¹ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

² Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A kónya zsálya, vagy más néven bókoló zsálya (*Salvia nutans*) nevét lefelé hajló, „bókoló” virágzatáról kapta. A fokozottan védett növény lila virágzatában gyönyörködhetünk. Akár 120 centiméter magasra is megnőhet, egyszerűen leárnyékolja a vetélytársait nagy, bőrszerű leveleivel.

A bókoló zsálya a magyar flóra egyik leginkább veszélyeztetett faja, a kis populáció mérete, illetve a termőhelyeinek zsugorodása miatt. A faj Magyarországon éri el elterjedésének nyugati határát, mára két jelentősebb termőhelye maradt fent a Dél-Tiszántúlon. Fokozottan védett növényünk, melynek természetvédelmi értéke 250.000 Ft.

A bókoló zsálya termőhelyének mindegyike a Körös-Maros Nemzeti Park igazgatási területén található, Békés megyén kívül csak a Csanádi-pusztákon lelhető fel egy populációja. A legismertebb termőhelyen, a Tatársáncon nagyjából ötven növény él a sáncárok bekerített részén. Ezeknek nagyjából harmada- a legfejlettebb tövek, tőcsoportok – kezdték el látványos, ibolyaszínű-rózsás virágaik kibontását. Hogy a keleti lösz puszták egyik utolsó hírmondójában még sokáig gyönyörködhessünk, egy országos fajmegőrzési program keretében is gondoskodnak a természetvédelmi szakemberek.

Mivel a bókoló zsálya termőhelyei jelentősen degradáltak, ezért folyamatos természetvédelmi kezelést, beavatkozást igényelnek. A Királyhegyesi-pusztá egy felhagyott szántóján(amely már azóta begyepesedett) 1998-ban magról vetett állomány lett létrehozva, amely mára háromszáz virágzó szálra nőtte ki magát, a nem virágzó fiatal tövek száma pedig eléri a 2.000 példányt. Az itt élő populációra leginkább a bókoló bogáncs jelent veszélyt, jelentős tőszáma illetve magszórása miatt.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Két jelentős, őshonos állománya van hazánkban, mindkettő a Körös-Maros Nemzeti Parkban: Kondoroson, illetve az Orosháza melletti Tatársáncon. Jelenleg a kondorosi őshonos állomány nagysága körülbelül 250 tő körül van, az Orosháza határában lévő Tatársánci ősgyepen pedig mintegy 180 tő kónya zsálya virágzik. Ezek azonban csak a természetes, ősi állományok, az össz-tőszám ennél jóval magasabb. A Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság ugyanis mindkét helyszínen, a termőhelyek melletti ún. puffer területeken magvetéssel szaporította az állományt. Tatársáncon a 2007 körüli magvetésekből származó állomány 2020-ra már elérte a 900 tövet, Kondoroson pedig a 8000 tövet. További telepített állományok találhatóak az Ecsegfalva határában fekvő Ördögsáncon, valamint a Csanádi puszták részét képező Királyhegyesi-pusztán.

Kondoros természeti kincse.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

https://hu.wikipedia.org/wiki/B%C3%B3kol%C3%B3_zs%C3%A1lya

<https://sokszinuvidek.24.hu/viragzo-vidékunk/2020/05/25/bokolo-zsalya-vedett-vadvirag-konya-zsalya/>

<https://www.kmnp.hu/hu/hirek/a-tatarsancon-es-kondoros-hataraban-is-kibontotta-viragait-a-bokolo-zsalya-246>

<https://morzsafarm.hu/viragzik-a-konya-zsalya-az-egyetlen-hazai-elohelyen/>

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális- Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális- Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

44-es számú Főút mellett Természetvédelmi Terület (Kondoros külterület)

44-es számú főút mellett Természetvédelmi Terület (Kondoros külterület)

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

TÁMOGATÓ LEVÉL

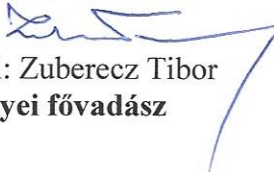
Alulírott Zuberecz Tibor támogatom, a Dérczy Ferenc Könyvtár és Községi Ház azon javaslatát, hogy a „Bokoló Zsálya Kondoros védett növénye” felvételt nyerjen a települési értéktárba.

Támogatásomat azzal indokolom, hogy olyan unikális, reliktum fajról van szó, melynek jelentősége – védett vadon élő növényeink közül – a volgamenti héricshez, vagy a bánáti bazsarózshoz mérhető. Kondoros település országos / Kárpát-medencei ismeretségét, jelentőségét három fogalom adja: a Kondorosi Csárda, a Batthyány-Geist kastély, és a bokoló zsálya.

Egyik sem hiányozhat helyi értéktárunkból!

Mindezeket figyelembe véve kérem/ kérjük a jelzett növény értéktárba történő felvételét!

Kondoros, 2022.február 2.

Tisztelettel: Zuberecz Tibor
megyei fővadász

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott, Petrovszki-Rigler Ivett a Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház Intézményvezetője hozzájárulok, hogy a Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház helytörténeti archívumában lévő fényképeket a Kondorosi Települési Értéktár Bizottság felhasználja, nyilvánosságra hozza.

Kondoros, 2022.február 2.

Petrovszki-Rigler Ivett
Intézményvezető

